

Ειρήνη Γαϊτάνου - Κώστας Γούσης

"Η ζωή είναι πολύ μακριά – μεταξύ πόθου – και σπασμού – μεταξύ δύναμης – και ύπαρξης – μεταξύ ουσίας – και πτώσης – πέφτει η σκιά – γιατί δικό σου είναι το βασίλειο – γιατί δική σου είναι η ζωή – γιατί η ζωή σου είναι δική σου – δική σου – αυτός είναι ο τρόπος που τελειώνει ο κόσμος – όχι μ' ένα πάταγο αλλά μ' ένα λυγμό"

- T.S. Eliot

Συνήθως το τελευταίο δεκαήμερο του Ιούλη σπανίζουν τα μακροσκελή πολιτικά κείμενα, ακόμα και τα τελευταία πολύ σκληρά χρόνια της κρίσης – ακόμα κι αν είχαν μεσολαβήσει κινήματα όπως των πλατειών ή εκλογικές αναμετρήσεις όπως του ’12. Πριν τρία χρόνια δημοσιευόταν στη Λέσχη ένα σύντομο διήγημα που εξηγούσε αυτή τη μοναδική δυνατότητα της κάψας του θέρους να σβήνει για λίγο τα συνταρακτικά συμβάντα που προηγήθηκαν σε μια «γλυκιά συλλογική αμαρτία όπου σώματα και ψυχές αφήνουν για λίγο τη βαρύτητα της γης και της εποχής για να επιπλεύσουν στο κοινό νερό».

Φέτος όμως, αυτό που μας καίει προσωπικά και συλλογικά, για λόγους ταξικούς και όχι μόνο, αντιστέκεται σθεναρά στην παράδοση σε ό,τι ορίζει το καλοκαίρι πρώτα και κύρια ως «αίτημα ατασθαλίας». Και δεν είναι μόνο τα λεφτά που δεν υπάρχουν, τα χρέη που μεγαλώνουν, τα νέα μέτρα, το ΦΠΑ, η ανεργία, η καταστολή κ.ο.κ. Είναι όλα αυτά μαζί με κάτι πιο βαθύ που μας λερώνει. Αυτό που μας καίει φέτος δε σβήνει από την κάψα του καλοκαιριού. Και όπως μας είχε πει κάποτε ένας αγαπημένος σύντροφος, το στοίχημα είναι να γράφεις γι” αυτό που σε καίει στ” αλήθεια, αλλά με ματιά σημερινή, της εποχής σου, περιλαμβάνοντας ταυτόχρονα εν σπέρματι τη ματιά της νέας εποχής. **Αυτό θα προσπαθήσουμε να καταθέσουμε παλεύοντας να δώσουμε ειρμό σε λέξεις που**

υπάρχουν μέσα μας και θέλουν να αναμετρηθούνε με τα δύσκολα και σπουδαία που έχουμε μπροστά μας. Είναι βαθιά μας πεποίθηση ότι η υπεκφυγή αυτής της αναμέτρησης σε τέτοιους καιρούς καταλήγει χαζοχαρούμενη αποστασιοποίηση και ασυνείδητη συνενοχή. Από την άλλη, παντού φαίνεται να διαμορφώνονται σύνορα, όρια, μη-τόποι, φανταστικές γραμμές, αλλά και μετέωρα βήματα: πολλές φορές νιώθουμε σαν, μ" ένα βήμα ακόμα να καταφέρουμε να είμαστε ελεύθεροι – ή μήπως νεκροί; Γύρω μας υπάρχουν φόβοι και φυγές, ενώσεις και αποχωρισμοί. Και η ζωή, που κάπως υποψιαζόμαστε ότι βρίσκεται αλλού, έξω από τα όρια, έξω από τα κουτιά. Δανειζόμαστε λοιπόν τα λόγια του βιβλίου στο «Μετέωρο βλέμμα του πελαργού» για να συμπυκνώσουμε τους σκοπούς του κειμένου: «Με ποιες λέξεις-κλειδιά θα μπορούσαμε να δώσουμε ζωή σ" ένα νέο συλλογικό όνειρο;».

Η γενιά μας λοιπόν

Υπάρχει μια ιδιαίτερη ανθρωπογεωγραφία στην οποία αναφέρεται, απευθύνεται κι εγγράφεται αυτό το κείμενο. Επιλέγουμε εδώ να την ορίσουμε με όρους γενιάς. Η αφηρημένη αναφορά στη γενιά φαντάζει ίσως προβληματική έως αταξική, καθώς ενοποιεί με βίαιο τρόπο σύνολα που ούτε αντιδρούν, ούτε συγκροτούνται, ούτε λειτουργούν ενιαία, ενώ ταυτόχρονα διαχωρίζει από άλλα σύνολα που πιθανά να υπάρχουν μεγάλα κοινά. **Παρά τις όποιες ενστάσεις, επιλέγουμε τη χρήση του όρου με έμφαση στους κοινούς κοινωνικούς και πολιτικούς όρους ένταξης μας, κοινά βιωματικά συμφραζόμενα, τρόπους σκέψης και πρακτικές. Αφήστε εξάλλου που κάπως πρέπει να συνεννοηθούμε.** Ορίζουμε λοιπόν τη γενιά υπό συγκεκριμένους περιορισμούς, ως μια διαδικασία κοινής πολιτικοποίησης που έχει πράγματι συντελέσει στη συγκρότηση μιας «ταυτότητας». Ωστόσο, η ταυτότητα αυτή δε χωράει ούτε σε σχολαστικισμούς και ουσιοκρατίες ούτε όμως και στη διάχυτη ρευστότητα των identity politics. Μια κοινή ταυτότητα ως εξελισσόμενη και αντιφατική πολιτική διαδικασία, με διαφορετικότητες αλλά που τελικά ορίζεται ως σύνθεση, ανεπτυγμένη μέσα από βιωμένες εμπειρίες και συλλογικές πρακτικές, κοινή δράση, θεωρητική και πολιτισμική αναζήτηση κι έκφραση – αλλά και φυσικά κοινές ορίζουσες προσωπικών δυσκολιών, διλημμάτων, αδιεξόδων και αναστοχασμών.

Αόρατα νήματα – μετέωρα βήματα

Ποιοι/ες είμαστε; Είμαστε αυτοί που πήραν στα σοβαρά εκείνο το σύνθημα του Μάη του ’68 «Τρέξε, ο παλιός κόσμος είναι πίσω σου» και δεν ήταν λίγες οι φορές που τρέχαμε σαν να μην υπάρχει αύριο ή καλύτερα ώστε να υπάρξει αύριο σε μια κεντρική πολιτική μάχη, μια απεργία, ένα περιβαλλοντικό, δημοκρατικό ζήτημα κ.ο.κ. Είμαστε αυτές που δε διακατέχονται από μικροαστική ανυπομονησία αλλά επιμένουμε να χτίζουμε μια απόπειρα αντι-ηγεμονίας έχοντας θητεύσει σε όρους, προϋποθέσεις, συσχετισμούς, στρατηγικές και τακτικές, συχνά και κυρίως ήττες αλλά και υποψίες του γλυκού νέκταρ της νίκης. Αυτοί που ενώ ξέραμε ότι δεν παίζονται όλα σε μια ζαριά θέλουμε να παίξουμε τη ζαριά μας όσο καλύτερα γίνεται. Είμαστε αυτές που βλέπουν τους φίλους τους να φεύγουν ή είμαστε οι ίδιες έξω με εμμονή στην ηλεκτρονική επικοινωνία και πρόγραμμα ολιγοήμερης επιστροφής όπου προσπαθούμε να προλάβουμε να γεμίσουμε το παζλ των ζωών που εξελίσσονται χωριστά. Και πάντα, όταν μια ακτίδα φωτός φέγγει στην πραγματικότητα στην Ελλάδα, βρίσκουμε χίλιους λόγους για να επιστρέψουμε, κι όταν τα πράγματα πάλι καταρρέουν (μα

πόσο γρήγορη είναι πια η εναλλαγή;), βρίσκουμε χίλιους λόγους για να μείνουμε έξω. Είμαστε αυτοί που φοβούνται ν" αφεθούν, και συχνά σπαταλιούνται περιμένοντας ένα καλύτερο μετά. Αυτές που ψάχνουν και ψάχνονται διαρκώς, σπουδάζουν, δουλεύουν, στήνονται στις ουρές του ταμείου ανεργίας, κυνηγάνε voucher, αναζητούν το πρωί προσωρινές ή "προσωρινές" θέσεις εργασίας σε σερβιτοριλίκι, μπαρ ή μαγαζιά και το βράδυ προκηρύξεις υποτροφιών σε όλες τις χώρες του κόσμου – ή ανάποδα. Και προσπαθούμε καμιά φορά να πείσουμε τους εαυτούς μας – τι αυταπάτη! – ότι η ανασφάλεια, η διαρκής αλλαγή και η αστάθεια γενικώς είναι επιθυμητές ή ακόμη και αντισυμβατικές, γιατί τι άλλο να κάνεις όταν σου επιβάλλονται με τέτοιο βίαιο τρόπο;

Είμαστε αυτοί που παρά τους αντιηρωικούς καιρούς μας, έζησαν τι πάει να πει συλλογική στράτευση, σκοπός κι εμπιστοσύνη στις δυνάμεις μας και το διπλανό μας. Που συχνά, υπό το βάρος της αμείλικτης πραγματικότητας αλλά και της βαθιάς ανεπάρκειας της αριστεράς, αποστρατεύτηκαν για λιγότερο ή περισσότερο καιρό, κουράστηκαν, αναρωτήθηκαν αν αξίζουν όλα αυτά. Ή, ρίχτηκαν σε μάχες αλλά με μισή καρδιά, σπατάλησαν αμέτρητες ώρες σε διαδικασίες που τους φαίνονταν αδύναμες, υποσχέθηκαν ότι δε θα το ξανακάνουν και το ξανάκαναν, ξανά και ξανά. Και ταυτόχρονα, είτε ενεργοί είτε αποστρατευμένοι, στα κρίσιμα ραντεβού είναι πάντα εκεί με όλη τους την ψυχή, εκείνες τις γεμάτες νόημα ημέρες.» Αυτοί που άγγιξαν πολλά μεγάλα ξημερώματα περιδιαβαίνοντας στις οάσεις κριτικού λόγου στα κοινωνικά δίκτυα (Λέσχη, Red Notebook, ΤοΠεριοδικό, Barikat κ.α.) ή σε περιοδικά όπως η Λεύγα, που διάβασαν το «δεν ήμουν» του βυτίου, το Κλέφτικο και τόσα άλλα (όσοι και όσες ξέρουν κατάλαβαν ήδη) και που τις τελευταίες μέρες για να σώσουν την ουτοπία που τόσο λοιδορήθηκε την ονόμασαν «άλμπα». Αυτές που ό,τι απειλείται το κλειδώσαμε σε ένα κουτάκι βαθιά μέσα μας κι όλο χτυπάει το ρημάδι, γιατί πόσα όνειρα να αντέξουν σ' ένα κουτί;

Γνώριμα βλέμματα

Οι άνθρωποι που περιγράφουμε ανήκουν λοιπόν σε διαφορετικούς πολιτικούς χώρους, αλλά κάπως νιώθουν ότι επικοινωνούν με ένα βαθύ τρόπο που σχεδόν υπερβαίνει τα διαφορετικά πολιτικά σχέδια στην αριστερά. Σίγουρα και οι προηγούμενες γενιές είχαν τέτοιες διαύλους επικοινωνίας. Και είμαστε οι τελευταίοι που στα τόσα χάσματα που μας περιβάλουν θα προσέθεταν το χάσμα γενεών. **Όμως, οι συγκυρίες είναι διαφορετικές και όπως και να το κάνουμε είναι πάντα διαφορετικός ο τρόπος που κάθε γενιά εμπλέκεται στην τόσο όμορφη προσπάθεια να φτιάξει ένα κόσμο πιο όμορφο απ' αυτόν που της παραδόθηκε.** Δεν ήταν φυσικά ποτέ ειδυλλιακές οι σχέσεις μεταξύ μας. Δεν ήταν λίγες οι φορές που συγκρουστήκαμε ιδεολογικοπολιτικά ή – δυστυχώς – ακόμη και φυσικά, για

μπούλετς σε πλαίσια, αποφάσεις διαδικασιών, δρομολόγια διαδηλώσεων, διάταξη των πανώ, απαντήσεις στην κρατική καταστολή κ.ο.κ. Με μια ενιαία όμως πάντα στάση σε μεγάλες μάχες κι αμέριστη αλληλεγγύη απέναντι στην κρατική καταστολή, τον εργοδοτικό αυταρχισμό και το φασισμό. Στην εξέλιξη της κρίσης δόθηκαν διαφορετικές εμφάσεις: άλλος στα σωματεία και τις εργατικές πρωτοβουλίες, άλλη στην κοινωνική αλληλεγγύη, άλλος στο μαχητικό αντιφασισμό, άλλη στη θεωρία, άλλος στα περιβαλλοντικά ζητήματα, άλλη στην τέχνη κ.ο.κ. Σε τελική ανάλυση όμως, αυτό που ωρίμαζε βαθμιαία είναι η αναγκαιότητα υπέρβασης του κατακερματισμού σε διακριτές σφαίρες και μια επαν-ανακάλυψη της αριστερής πολιτικής ως μια εν δυνάμει ενοποιητική δυναμική, προϋπόθεση μιας νικηφόρας στρατηγικής.

Οργανωμένοι/ες στην ανταρσύα, το συριζα, κνίτες/ισσες (η πλειοψηφία σήμερα χωρίς κομματική στέγη πλέον κομμουνιστές/τριες), σε άλλες οργανώσεις της ριζοσπαστικής αριστεράς, αποχωρήσαντες/σες από οργανώσεις αν και όχι από την πολιτική στράτευση, σε κοινωνικά στέκια, θεωρητικούς ομίλους και αυτόνομες ομάδες, η ζωή πάντα εφευρετική δημιούργησε φυσικά και τεχνητά κοινωνικά δίκτυα όπου ο «χώρος» μας συνυπήρξε και έχτισε από κοινού κουλτούρες αντίστασης και χειραφέτησης. Η σημειολογία των μεγάλων διαδηλώσεων ειδικά της περιόδου 2010-12 είναι ενδεικτική αυτής της ανθρωπογεωγραφίας. Τμήμα των ανθρώπων στους οποίους αναφερόμαστε συμμετέχει στα οργανωμένα μπλοκ πολιτικών συλλογικοτήτων ή σωματείων αλλά (ίσως και κυρίως) καταγράφεται έξω και δίπλα σ’ αυτά μπλοκ σε πολυποίκιλους σχηματισμούς που περπατάνε χωρίς δομημένη κομματική ή σωματειακή στέγη αλλά με εκείνο το συντροφικό έμπειρο βήμα και το γνώριμο αποφασισμένο βλέμμα εκείνου/ης που περπάτησε στη Γένοβα το 2001, τη Θεσσαλονίκη και το Μαρμαρά το 2003, τα εκπαιδευτικά του 2006-7, το Δεκέμβρη του ’08.

Επεξεργασία του πένθους

Τις τελευταίες μέρες βλέποντας τη νέα μνημονιακή δυστοπία να απλώνεται γύρω μας νιώθουμε ασφυξία. Δεν μπορούμε να σηκώσουμε μια νέα περίοδο μνημονιακής λαίλαπας. Δε θα επιβιώσουμε και δεν αντέχουμε άλλη ανεργία, κατάθλιψη, αυτοκτονίες, αστέγους, νέα κύματα χιλιάδων φίλων με τα διαβατήρια στα δόντια. Η φράση «αριστερό μνημόνιο» μας προκαλεί αναγούλα και η νέα απειλή του φασισμού με δήθεν «αντιμνημονιακό μανδύα» ανατριχίλα. Αντιλαμβανόμαστε φυσικά ότι ειδικά για εκείνους/ες που στρατεύτηκαν πιο ενεργά στο πολιτικό σχέδιο του ΣΥΡΙΖΑ, η τωρινή στιγμή συμπυκνώνει ένα φορτίο πολύ βαρύ ατομικό, συλλογικό και υπαρξιακό. Το βάρος και η ένταση όμως της παρούσας κατάστασης μας αφορά όλους/ες. **Γνωρίζουμε ότι η μνημονιακή μετάλλαξη θέτει αμείλικτα το δίλημμα «με ποιον θα πας και ποιον θ’ αφήσεις» και ορίζει διαχωριστικές γραμμές.**

Η ευθύνη είναι ιστορική. Όπως πολύ εύστοχα το εξέφρασε ο Γιώργος Μιχαηλίδης *«Μακριά από συνομωσιολογικές θεωρίες δεν αμφισβητεί κανείς τη συντριβή των στελεχών του ΕΑΜ όταν υπέγραφαν στο Λίβανο, την Καζέρτα και τη Βάρκιζα. Κανέναν όμως δεν ενδιέφερε τότε αν έκλαψε ο Σιάντος ή αν έβγαλε έρπη ο Πορφυρογένης ή τέλος αν κοιμήθηκε ο Ζαχαριάδης το βράδυ που διέγραψε τον Βελουχιώτη. Οι πολιτικές πράξεις, αξιολογούνται πολιτικά και μπορεί η κριτική μας να είναι πολύ αυστηρή, αμείλικτη, χωρίς όμως από την άλλη να γινόμαστε κανίβαλοι σε προσωπικό επίπεδο».* Ακριβώς έτσι: με όσους/ες αυτή την ύστατη στιγμή ακολουθήσουν τη μνημονιακή μετάλλαξη ό,τι κι αν μας ένωνε στο παρελθόν περνάνε δυστυχώς στην αντίπερα όχθη. Και το πέρασμα, ως γνωστόν, ου γαρ έρχεται μόνον.

Οι άνθρωποι αναφοράς αυτού του κειμένου είναι λοιπόν εκείνοι/ες που αδυνατούν για όλους τους λόγους του κόσμου να εγκλωβιστούν στη μνηνονιακή μετάλλαξη και είναι έτοιμες/οι για μεγάλες τομές προκειμένου να ανταποκριθούμε όλοι μαζί στην οργάνωση της αντίστασης και ανατροπής της μνημονιακής επίθεσης της κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ – ΑΝΕΛ, την οργάνωση της αλληλεγγύης και της κοινωνικής επιβίωσης, την εργατική έκφραση του κόσμου της επισφάλειας, τον αντιφασισμό• καθήκοντα αλληλένδετα με τη ριζική αναδιάταξη στην αριστερά και το κίνημα στις νέες συνθήκες. **It’s the end of the left as we know it. Είμαστε σε μια οριακή στιγμή που η γενιά της δικής μας πολιτικοποίησης δεν μπορεί να σωπάσει, δεν μπορεί να παραιτηθεί ή να παραδοθεί στην εσωστρέφεια και την αορατότητα. Επομένως, η γενιά μας καλείται να σηκώσει από κοινού το βάρος μιας θετικής υπέρβασης της ήττας.** Πράγματι, θα ήταν πολύ διαφορετική η πορεία των πραγμάτων εάν από τα πρώτα χρόνια της κρίσης η αριστερά είχε σηκώσει το γάντι σε σχέση με τα κεντρικά επίδικα: αν για παράδειγμα αποτελούσε κοινή εκτίμηση ότι η διεθνιστική μας στρατηγική οφείλει να περνά μέσα από την αποδέσμευση από την Ευρωζώνη και την ΕΕ, ως αίτημα δημοκρατίας και λαϊκής κυριαρχίας, αλλά και προϋπόθεση για την αμφισβήτηση του νεοφιλελευθερισμού. Δυστυχώς, το πέταγμα της κουκουβάγιας, όπως συχνά συμβαίνει στην ιστορία, ήλθε μετά το σούρουπο του ιστορικού συμβιβασμού, της νέας εθνικής ενότητας και της μνημονιακής συμφωνίας.

Πλην όμως, η αυταρέσκεια της αυτοεπιβεβαίωσης καταντάει σαδομαζοχισμός όσο αντλεί απόλαυση από έγκαιρες προειδοποίησεις στο έδαφος της κοινής ήττας. Ο εύκολος δρόμος είναι η φοβική γραμμή του σταλεγάκια: εκείνος που στην πραγματικότητα πανικοβάλλεται όταν κάποιος τείνει να απεγκλωβίζεται από μια λάθος στρατηγική, και επιδιώκει τελικά να τον επαναφέρει σε εκείνη, συνήθως «αποκαλύπτοντας» το «δεξιό» DNA του. Που προβλέπει τα χειρότερα και αγωνιά να επιβεβαιωθεί, ανεξάρτητα από το τι θα σημαίνει αυτό για την κοινωνία. Σήμερα αυτή η λογική όχι απλά δε χωράει, είναι καταστροφική. **Υπάρχουν κριτικές και αυτοκριτικές (που βοηθούν) και οχυρώσεις (που δε βοηθούν). Είναι**

επίσης γνωστό ότι σε στιγμές κινηματικής και πολιτικής υποχώρησης, οι ευκολίες και το κλείσιμο της συζήτησης είναι αντανακλαστικός αμυντικός μηχανισμός. Είναι τώρα που πρέπει άμεσα να επεξεργαστούμε από κοινού τα δύσκολα με άνοιγμα της συζήτησης σε όλο της το εύρος για την υπεράσπιση μιας εναλλακτικής απέναντι στο χρέος και τα μνημόνια που περνάει μέσα από την τεκμηρίωση μιας βιώσιμης αντικαπιταλιστικής πορείας έξω από Ευρώ – ΕΕ, με ταξικό πρόσημο και γεωπολιτικό αναπροσανατολισμό.

Η απειλητική εισβολή του πραγματικού

Η αριστερή πολιτική δεν είναι υπαρξιακή αναζήτηση, δε βολεύεται σε ελιτίστικες φαντασιώσεις, δεν επιβεβαιώνεται μέσω του ετεροκαθορισμού από τις ήττες των άλλων. **Η**

αριστερή πολιτική πρώτα απ" όλα στοχεύει στο να αλλάζει τον κόσμο γύρω της, σε όλα τα επίπεδα, και μόνο τότε δικαιώνει όντως τον εαυτό της, ως επαναστατική. Ασκεί σκληρή τεκμηριωμένη πολιτική κριτική, έχει αντισώματα στην ανθρωποφαγία κι επιδιώκει να ενώνει στη βάση του αναγκαίου πολιτικού προγράμματος • προγράμματος όχι εξ αποκαλύψεως δοθέντος σαν τις πλάκες του Μωυσή, αλλά συγκεκριμένου, χρονικά καθορισμένου με τρόπο που να απαντά στους κρίσιμους κόμβους που συμπυκνώνονται οι αντιφάσεις, ικανού να αποσταθεροποιεί τις βασικές επιλογές της αστικής τάξης και του ιμπεριαλισμού και ταυτόχρονα να θεμελιώνει έμπρακτα και υλικά τη δυνατότητα του κοινωνικού μετασχηματισμού. Χωρίς να μινιμάρει γενικώς κι αορίστως υποτασσόμενη σε τακτικισμούς και καταλήγοντας να μην απαντά στην ουσία, αλλά και χωρίς να μαξιμάρει τεχνητά σερβίροντας τα όλα εδώ και τώρα, και στοχεύοντας τελικά στο διαχωρισμό.

Δεν είναι στους σκοπούς του κειμένου μια αναλυτική προγραμματική συζήτηση. **Ξέρουμε όμως ότι, ενώ ήμασταν αυτοί/ες που συγκλονίστηκαν από το σύνθημα εκείνο του 2008 ότι ο Δεκέμβρης δεν ήταν απάντηση αλλά ερώτηση, και αυτό καθόρισε πολλές φορές την πολιτικοποίηση μας, οι καιροί της κρίσης – και ιδίως η σημερινή συγκυρία – απαιτούν κυρίως συγκεκριμένες απαντήσεις, πρόγραμμα και διέξοδο.** Αυτή η συζήτηση είναι σε μεγάλο βαθμό στο επίκεντρο σήμερα. Εδώ, υπαινικτικά μόνο ξεχωρίζουμε τρεις παρατηρήσεις από τη συλλογή κειμένων του Ε. Μπαλιμπάρ των εκδόσεων Εκτός Γραμμής «Κράτος, Μάζες, Πολιτική» που έχουν, κατά τη γνώμη μας, σημασία για την άμεση επεξεργασία μιας νικηφόρας τακτικής και στρατηγικής: α) οι λύσεις στις δυσκολίες δεν επινοούνται θεωρητικά αλλά παράγονται πρακτικά, β) η αντιπαράθεση μεταξύ «κόμματος διακυβέρνησης» και «κόμματος αντιπολίτευσης» είναι άγονη στο βαθμό που και τα δυο μένουν δέσμια της αναπαραγωγής ενός θεμελιωδώς αμετάβλητου συσχετισμού δύναμης και αφήνουν άθικτο το status quo των μορφών κρατικής κυριαρχίας, γ) πρέπει να ηττηθεί η αντιδημοκρατική κουλτούρα στα κόμματα της αριστεράς που αρέσκονται στην «άσκηση εξαναγκασμού για να εξορκιστεί η απειλητική εισβολή του πραγματικού». **Ακολουθώντας την υπόμνηση του Ντ. Μπενσαϊντ ότι αν και τα ηττημένα μας βράδια ήταν φυσικά περισσότερα από τα θριαμβευτικά πρωινά, με υπομονή έχουμε κατακτήσει το πολύτιμο δικαίωμα να ξαναρχίζουμε, χρειαζόμαστε μια φιλόδοξη επανεκκίνηση. Μια επανεκκίνηση όμως που δε θα εγκλωβιστεί πάλι σε ένα μπεκετικού τύπου «απότυχε ξανά, απότυχε καλύτερα», αλλά θα αναμετρηθεί με το πώς θα πετύχουμε στις καθοριστικές στρατηγικές πλευρές των προηγούμενων αποτυχιών και όχι πως θα διαχειριστούμε καλύτερα την ίδια πάνω-κάτω στρατηγική.** Άλλωστε, «κανείς δε μπορεί να μπει στο ίδιο ποτάμι δυο φορές». Και αν εγγυήσεις επιτυχίας δεν υπάρχουν ούτως ή άλλως στην ταξική πάλη, εγγυήσεις αποτυχίας

υπάρχουν και πρέπει πάση θυσία αυτή τη φορά να αποφευχθούν. Σχέση εθνικού – ταξικού, αντιμπεριαλισμός, ρόλος ολοκληρώσεων, ταξική ανασυγκρότηση του εργατικού κινήματος, θεσμοί επιβολής της λαϊκής – εργατικής βούλησης, παραγωγική ανασυγκρότηση σε αντικαπιταλιστική κατεύθυνση, πραγματική δημοκρατία, είναι κάποιες από τις θεματικές που πρέπει εκ νέου να αναπτυχθούν με βάση την εμπειρία του τελευταίου διαστήματος.

Η επίμονη ανακατασκευή του «εμείς» της ρήξης

Στο έργο «Πεθαίνοντας στα τριάντα» ο αφηγητής κάποια στιγμή τονίζει σχετικά με την εμπειρία του Μάη του ’68 ότι καμιά φορά, οι πιο πολιτικοποιημένοι, επειδή οι ίδιοι/ες συνεχίζουν να κάνουν αυτά που θα έκαναν ούτως ή άλλως κάθε μέρα (να συζητάνε πολιτικά, να συμμετέχουν σε συνελεύσεις, να πηγαίνουν σε διαδηλώσεις κ.ο.κ) μπορεί να μην καταλάβουν τη μεταβολή και την ιστορική σημασία που σηματοδοτείται όταν εκατοντάδες χιλιάδες εμπλέκονται σε τέτοιες διαδικασίες. Ίσως κάτι τέτοιο συνέβη πριν το δημοψήφισμα σε μια πρωτότυπη ενεργοποίηση του λαϊκού παράγοντα, σε μια μάχη που έλαβε ταξικά χαρακτηριστικά και δημιούργησε τις βάσεις μιας λαϊκής ενότητας για την ανατροπή. Λίγες ώρες μετά την ανακοίνωση του 62% ο επιφανέστερος εκπροσώπος αυτού που ο Άκης Γαβριηλίδης αποκάλεσε μετά το Δεκέμβρη του ’08 καθηγητές του τίποτα και «πολιτική επιστήμη της αντι – εξέγερσης», ο Στάθης Καλύβας, έκανε το παρακάτω tweet: “Things are moving so fast in Greece that the referendum seems old history already. Will be totally forgotten in a week. What a waste…”

What a waste? Η μια όψη της πραγματικότητας, η κυνική, όσο κι αν μας πονάει, είναι ότι η κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ – ΑΝΕΛ ήρθε εν μέρει να τον επιβεβαιώσει. Τις τελευταίες δύο εβδομάδες έχουν γίνει πολλά βήματα πίσω. Το χειρότερο είναι η επένδυση των εξελίξεων με έναν λόγο περί «απουσίας εναλλακτικής» με αποτέλεσμα ο σάπιος κόσμος εκεί που σάπιζε να ξανατονώνεται με φιλί ζωής απ’ τ’ «αριστερά». Η τραγωδία είναι ότι το φιλί ζωής για το μνημονιακό μπλοκ ισοδυναμεί με άλλη μια σκληρή επίθεση στην κοινωνική πλειοψηφία. Ο Άδωνις Γεωργιάδης επαναλαμβάνει ότι το φαντασιακό αριστερό 61% έχασε τελικά από το πραγματιστικο δεξιό 38%, καθώς η πραγματικότητα πάντα νικάει την ουτοπία. **Εμείς λοιπόν, εραστές της ουτοπίας ως το «μη εισέτι υπάρχον», όχι απλώς ρομαντικά ή ως ευχολόγιο αλλά ως καθοδήγηση για δράση θεμελιωμένη στις πραγματικές δυνατότητες, δε θα αφήσουμε το κενό φαντασιακό του νεοφιλελευθερισμού (TINA) να κατακλύσει τις πολιτικές πραγματικότητες του δύσκολου επόμενου διαστήματος.** Υπάρχει εξάλλου και η άλλη όψη στη σημερινή κατάσταση. Η εναλλακτική είναι πάνω απ’ όλα πρακτικό ζήτημα και εύκολες μαγικές λύσεις ανάθεσης «σε αυτόν που υποτίθεται ότι ξέρει» δεν υπάρχουν. Η μετάβαση όμως απ’ το “Il n’y a pas de grand Autre”

στο “There Is No Alternative” αποτελεί εγκατάλειψη της πραγματικής ζωής και της ταξικής πάλης, παράδοση στο μηδενισμό, την ταπείνωση, την ατομική επιβίωση και το δόγμα του «στο τέλος όλοι θα πεθάνουμε». Η σωρευτική επίδραση της κοινωνικής υποχώρησης και της κοινωνικής ήττας, έλεγε ο David MacNally σε πρόσφατη συνέντευξη, μπορεί να κονιορτοποιήσει τη ριζοσπαστική φαντασία. Όσο μεθυστική είναι η αίσθηση της δυνατότητας των πολλών ότι μπορούμε να κερδίσουμε, τόσο μαζικά αποδιαρθρωτικό είναι το αίσθημα πως ό,τι και να κάνεις δεν κάνει καμιά διαφορά. Εδώ ακριβώς συμπυκνώνεται η διπλή όψη της μεθυστικής νίκης του δημοψηφίσματος και των μαζικά αποδιαρθρωτικών συνεπειών της νέας μνημονιακής συμφωνίας.

«Όχι» μέχρι τέλους

Η ηγεσία του ΣΥΡΙΖΑ και ο πρωθυπουργός δε διέλυσαν μόνο κάθε κοινωνική προσδοκία για απαλλαγή από μνημόνια και λιτότητα παραβιάζοντας τη βούληση της πλειοψηφίας του εκλογικού σώματος στο δημοψήφισμα. Ακόμη χειρότερα, προσπαθούν σήμερα να βρούνε

κοινωνικά στηρίγματα της μνημονιακής μετάλλαξης με χυδαία επιχειρήματα περί αντιστοίχησης «κοινωνικού ΣΥΡΙΖΑ» (;) που συμφωνεί με την κυβερνητική διαχείριση και πολιτικού που κλονίζεται. **Το ζήτημα όμως είναι να χτίζεις πολιτικά και κοινωνικά σε μια μεταμόρφωση της «λαϊκής νοοτροπίας» με βάση την καλύτερη εκδοχή αυτού που φαίνεται ότι μπορεί να καταφέρει ένας λαός σε κίνηση και όχι να γλεντάς στα ερείπια της μαζικής αποδιάρθρωσης που παρήγαγε η πολιτική απάτη που έφερες εις πέρας.** Υπάρχει άλλωστε μια εναλλακτική οπτική περί κοινωνικής και πολιτικής αντιστοίχησης. Σε όλους τους μεγάλους αγώνες από το Δεκέμβρη του ’08, τις πλατείες, τις απεργίες, τον αντιφασισμό, την Κερατέα και τις Σκουριές κ.ο.κ. εμφανίστηκε ένα αποφασισμένο τμήμα της κοινωνίας έτοιμο να παλέψει μέχρι τέλους ό,τι κι αν χρειαστεί, όπως και πολιτικές δυνάμεις, τάσεις, άνθρωποι που στήριξαν έμπρακτα αυτούς τους αγώνες. **Η μάχη του ΟΧΙ συμπύκνωσε σε ανώτερο επίπεδο τη συσσωρευμένη πείρα των τελευταίων χρόνων, τη συλλογική ευφυΐα των πολλών, την εκρηκτική δημιουργικότητα εργατικών αγώνων και εγχειρημάτων αυτοδιαχείρισης, την ομορφιά της αλληλεγγύης, τη λαϊκή αυτοπεποίθηση, τη μαζική οργή ενάντια στη «χούντα της ιδιωτικής τηλεόρασης».** Δεν είναι ενιαίο το 62% ΟΧΙ ούτε βοηθούν εξιδανικεύσεις, αλλά εντός του εγγράφεται η λογική της ρήξης, το ΟΧΙ μέχρι τέλους ό,τι κι αν χρειαστεί, ενάντια σε παλιά και νέα μνημόνια κι εκβιασμούς ΕΕ- ΕΚΤ- ΔΝΤ. **Με αυτή την έννοια το ΟΧΙ παραμένει μια μεγάλη ανοικτή δυνατότητα για ένα μαζικό κοινωνικό και πολιτικό μπλοκ της ρήξης εδώ και τώρα, ικανό να οργανώσει την αντίσταση και να δρομολογήσει ανατρεπτικές εξελίξεις.** Το έδαφος της πολιτικής, σημείωνε ο Μπενσαϊντ, δεν είναι απλά μια αντανάκλαση ή μια προέκταση του κοινωνικού συσχετισμού δυνάμεων, αλλά εκφράζει τον μετασχηματισμό των κοινωνικών σχέσεων (και της ταξικής πάλης) σε πολιτικούς όρους, με τις δικές του – όπως οι ψυχαναλυτές λένε – μεταθέσεις και συμπυκνώσεις. Πρέπει να φανούμε έτοιμοι για αυτές τις μεταθέσεις και συμπυκνώσεις. Πότε αν όχι τώρα θα αντιστοιχηθεί η κοινωνική δυναμική με τις πολιτικές δυνάμεις που στηρίζουν αυτό το ΟΧΙ μέχρι τέλους;

Κάθε φορά οι κρίσιμες διαχωριστικές οφείλουν να επαν-ορίζονται, και η πιστότητα σε μια κομμουνιστική και δημοκρατική υπόθεση περνάει σήμερα από την πιστότητα στο ΟΧΙ μέχρι τέλους και ένα μεταβατικό πρόγραμμα που να το υποστηρίζει. **Αυτή είναι η συγκεκριμένη ουτοπία που μπορεί να στείλει το δεξιό πραγματισμό στο σκουπιδοτενεκέ της ιστορίας.** Χρησιμοποιώντας τους όρους του Άγγελου Ελεφάντη, θα λέγαμε ότι το διακύβευμα είναι η έμπρακτη απόδειξη ότι το μνημονιακό καθεστώς της λιτότητας, της χρεοκρατίας, του ξεπουλήματος του δημόσιου πλούτου και της ανακεφαλαιοποίησης των τραπεζών δεν είναι μόνο ηθικά καταδικαστέο και ανατρεπτέο ως κακό αλλά πάνω απ’ όλα υλικά ανατρέψιμο ως τρωτό. Κι αυτό δε θα κριθεί σε ασκήσεις επί χάρτου ή εσωκομματικές

αντιπολιτεύσεις αλλά σε πραγματικές δυναμικές, πολιτικές τομές και στον προσανατολισμό της εν εξελίξει λαϊκής διεργασίας. **Είναι η ώρα των μεγάλων υπερβάσεων. Το εντυπωσιακό σήμερα είναι ότι ο πολιτικός χρόνος είναι τόσο συμπυκνωμένος που οι στιγμές αυτές, ανάτασης και υποχώρησης, εναλλάσσονται με ταχύτατους ρυθμούς. Δεν υπάρχει λοιπόν η πολυτέλεια του χρόνου, της ανασυγκρότησης και της αυτοπροστασίας.**

Η κατάσταση που περιγράφουμε επιφέρει άμεσα σημαντικές πολιτικές μετατοπίσεις, οι οποίες φυσικά θα έχουν αντιφάσεις και θα φέρουν μέσα τους τα σημάδια της προηγούμενης πολιτικοποίησης. Οι τάσεις αυτές όχι απλά δεν πρέπει να μας φοβίζουν, αλλά καλούμαστε, επιδιώκοντάς τες, να τις οξύνουμε και να τις πολιτικοποιούμε. Για να μπορέσουμε όμως να αναμετρηθούμε θετικά με τις παραπάνω προκλήσεις, πρέπει πρώτα να μπορέσουμε να αναμετρηθούμε με τους ίδιους μας τους εαυτούς. Πρέπει να σκεφτούμε έξω από το κουτί, έξω από παραδομένα σχήματα και στείρες αναπαραγωγές. Έξω από τον συντηρητισμό της σκέψης και της πράξης με τον τρόπο που απλά έχουμε συνηθίσει, ακόμα κι αν ντύνεται με εξαιρετικούς νεολογισμούς και επιφαινόμενους νεοτερισμούς. **Έχουμε βαρεθεί προ πολλού τη διαρκή επαναφορά του μύθου του Σίσυφου ως ορίου κάθε πολιτικής απόπειρας και του Κρόνου που πάντα τρώει τα παιδιά του. Προτιμούμε την αντάρτισσα Αντιγόνη του Μπρεχτ, εκείνη που έρχεται από το σούρουπο και ζωντανεύει μια ολόκληρη εποχή: «Εσύ που τα πάντα αψήφησες ξέρω πόσο το θάνατο φοβήθηκες μα πιότερο φοβόσουν μιαν ανέντιμη ζωή.» Γιατί χειρότερος από το βιολογικό θάνατο είναι ο κοινωνικός και πολιτικός θάνατος. Και η γενιά μας την Αντιγόνη και όλη την ιστορία την παίρνει στα σοβαρά. Το να πάρουμε τις ζωές στα χέρια μας ενέχει μια εκρηκτική κοινωνική και πολιτική δυναμική. Ό,τι είπαμε ισχύει. Θα μετρηθούμε!**

ΠΑΝΤΙΣΡΑ
αντικαπιταλιστικη • ενημερωση

Πηγή: toperiodiko.gr